

به نام خدا

مختص صحن علنی

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«لایحه موافقتنامه استرداد مجرمان بین جمهوری اسلامی ایران و

جمهوری اسلامی افغانستان

(اعاده شده از شورای نگهبان)

مقدمه

شورای محترم نگهبان در یک اظهار نظر کلی به شرح ذیل، لایحه حاضر را مغایر موازین شرع دانسته است: «همان‌گونه که در موافقتنامه‌های مشابه دیگر اظهار نظر شده است این لایحه از این جهت که اطلاق بسیاری از مواد آن از جمله مواد (۱)، (۶) و (۷) اعمال مقررات غیرمنطبق با موازین شرعی دولت طرف متعاقد را لازم‌الاجرا دانسته و نیز مواد متعددی مستلزم تأیید صحت قوانین و صحت آیین دادرسی قوه قضائیه کشور افغانستان و نیز ارجاع کارهای قضایی به دادگاه‌های کشور طرف متعاقد می‌باشد که خود موجب اثر دادن بر احکامی است که در آن دادگاه‌ها ولو برخلاف ضوابط اسلامی صادر می‌گردد، خلاف موازین شرع شناخته شد.»

تحلیل ایراد شورای محترم نگهبان

تحلیل ایراد ماده (۱)

با توجه به بند «الف» ماده (۲) که تنها اعمال ارتكابی جرم شناخته شده در قوانین هر دو کشور را به‌عنوان موضوع درخواست استرداد تعیین نموده است بخش اول این ایراد منتفی است، لکن بخش دوم ایراد در خصوص احتمال خلاف شرع بودن مجازات پیش‌بینی شده در قوانین افغانستان همچنان پابرجاست.

تحلیل ایراد ماده (۶)

با توجه به آنکه در این ماده موارد مندرج در ماده (۳) را از شمول حکم خارج نموده است و در بند «۲» ماده (۳) جرائم سیاسی و نظامی و در بند «۴» ماده (۳) اگر جرمی که موجب تقاضای استرداد شده در یکی از قوانین طرفین معاهده جرم نباشد از موارد امتناع از استرداد می‌باشد، ایراد شرعی شورای نگهبان به نظر منتفی می‌نماید.

تحلیل ایراد ماده (۷)

در مورد ماده حاضر با توجه به آنکه در ذیل بند «۱» آن تصریح شده «مقامات صلاحیت‌دار طرف متعاقد درخواست‌شونده در مورد بازداشت فرد مزبور طبق قوانین داخلی خود تصمیم اتخاذ خواهند کرد»، اطلاق این حکم صلاحیت تکلیفی مقامات و محاکم داخلی در عمل به قوانین شکلی و ماهوی خود را افاده می‌نماید بنابراین به نظر می‌رسد ایراد خاصی در این مورد وارد نباشد اما با توجه به آنکه در بند «۳» اعلام نموده است «هرگاه درخواست استرداد ظرف مدت یک‌ماه از تاریخ بازداشت مذکور واصل نگردد شخص بازداشت شده آزاد خواهد شد» از این حیث که هیچ مجرای جهت جبران خسارت مادی و معنوی از فرد بازداشت شده ارائه نشده است خلاف موازین شرع به نظر می‌رسد.

نتیجه‌گیری

با عنایت به مراتب فوق کلیت موافقتنامه و همچنین برخی از مواد آن به‌صورت خاص مغایر موازین و احکام اولیه شرعی است، لکن در صورتی که نمایندگان محترم ضرورت و مصلحت ملزمه در تصویب این لایحه را احراز کرده باشند، به‌استثنای ایراد دوم وارد بر ماده (۷) که هیچ طریقی جهت جبران خسارت اشخاص مورد بازداشت غیرموجه ارائه نموده است در دیگر موارد می‌توان با استناد به احراز ضرورت در تصویب این لایحه نسبت به مصوبه حاضر اصرار کرد.